

བྱེད་པ་ནི་ཞིབ་འཇུག་གི་ལས་ལ་འཇུག་མཁན་སུ་ཞིག་གིས་ཀྱང་སྤང་འོས་པ་ལགས་སོ།^① ” ཞེས་གསུངས་པ་བོད་ཀྱི་ཚཱ་ལོ་ཞིབ་འཇུག་ཚོར་དུ་ལེགས་པ་ཤད་མ་མེད་པ་ཞིག་ཏུ་འཇུག། གནད་དོན་དེ་སྤོང་སྤོང་ཞིབ་འཇུག་ལ་མཚོན་ན་ལྷག་ཏུ་གསུང་མེད་ཏུ་མཚོང་བས་ཁོ་བོས་དཔྱད་པའི་ཁྱད་ཚུལ་བཀྲིས་པ་གཤམ་དུ།

དང་པོ། སྤོང་དཔེ་གཅིག་ཀྱང་དག་པར་མ་སློག་པར་དཔྱད་པ་གཏོང་བ།

འདིས་རིགས་ནི་ཕལ་ཆེར་ཤེས་ཡོན་པའི་མིང་ཐོབ་ཡོད་ལ་དཔེ་ཆ་ལྷན་གཅིག་ཀྱང་ཞིབ་པར་མི་སློག་པར་རྣམས་ཚམ་ལ་ཡིད་ཆེས་དང་ཡང་ན་དཔེ་གཅིག་གཅིག་ཚམ་ལ་ཚོགས་ཤེས་ཀྱི་དཔྱད་པ་གཏོང་བ་ལྟར་བྱེད་པ་ཚམ་ཡིན། དཔེར་ན། “མི་རིགས་གཞན་དག་གི་ཚོར་དུ་གོ་སར་སྤོང་ལྷ་བུའི་གཏམ་རྒྱུད་ལྟར་ལོད་པའི་རྒྱ་མཚོན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། གཙོ་བོ་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་དང་ཡང་ན་བོད་བརྒྱུད་ནང་བ་སངས་རྒྱུ་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་ཤན་སྟོབས་ཐེབས་པའི་རྒྱུ་ལྷན་གྱིས་བྱུང་བ་རེད།^② ” ཅེས་སྟོན་ཚོགས་བཀོད་པ་རགས་ཚམ་དཔྱད་ན། བོད་ཀྱི་རིག་གནས་རྒྱལ་ནང་དུ་དོ་སྤང་དང་ཁྱབ་ཆེ་བའི་རྒྱ་རྒྱུན་ནི་ནང་བཟུང་ཚོས་ལུགས་ཚམ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་དབང་དུ་བྱེད་ན་མི་འགྲིག་སྟེ། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཤུགས་རྒྱུན་ནི་རིག་གནས་གང་ཞིག་ཁྱབ་ཆེ་མིན་ལ་འབྲེལ་ནས་ཡོད། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་རིག་གནས་ལྟེ་ལོ་རྒྱུས་རྒྱུན་ཆེ་བའི་དུས་ནི་སྤྱི་ལོ་དུས་རབས་བདུན་པ་ནས་འགོ་རྒྱུགས་པར་ངེས་བཟུང་ན་འགྲིག་སྟེ། དེའི་རྒྱ་རྒྱུན་ནི་བོད་རྒྱུས་སྤོང་བཅོན་སྐམས་པའི་རིང་བོད་ཡོངས་གཅིག་གྱུར་བྱུང་བ་དང་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་སྟོབས་ཤུགས་ཆེ་བ་སོང་བས་ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་རྒྱ་བསྐྱེད་དང་རིག་གནས་བརྒྱུ་རེས་ཀྱི་ཚད་ཇེ་མཐོར་བཏང་། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དབང་ཤུགས་ལ་བརྟེན་ན་རིག་གནས་གང་ཞིག་འཛིན་པ་དང་གང་ཞིག་ལ་གསོན་སྟོབས་རྒྱས་ནས་ཕྱོགས་བཞིར་ཁྱབ་པ་ནི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་བདེན་དབང་ཐོབ་པ་ཞིག་ལས་རིག་གནས་གང་ཞིག་ཚོས་ལུགས་ཡོད་ན་གནས་ཐུབ་པ་དང་གཞན་གྱི་ཚོར་དུ་ཁྱབ་པའི་སྟོན་ཚོགས་འགོད་དཀའ། དེ་བཞིན་《གོ་སར་སྤོང་》གི་བརྗོད་བྱ་གཙོ་བོ་ནི་འཛམ་གླིང་གོ་སར་རྒྱལ་པོ་ཞེས་བོད་སེལ་བུའི་དུས་ལམས་དང་མདོ་སྤོང་ཀྱི་སའི་ཆ་ཤས་དབང་སྤོང་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་མི་སྣ་དངོས་སུ་བྱུང་བ་གཞིར་བཞག། བོད་ཀྱི་གདོད་མའི་རིག་གནས་ལས་ལྟེ་ནང་སྤོང་བརྒྱུད་ཆགས་རྒྱུ་སྤོང་། དབང་མཚན་ཀྱི་རྒྱལ་བོ་བྱུང་རྒྱུ་སྤོང་། གཏུ་མི་བཅོན་བོ་བྱོན་རྒྱུ་སྤོང་། དེ་བཞིན་ལྷུ་དང་བོན་གྱི་རིག་གནས། བོད་བརྒྱུད་ནང་བཟུང་ཚོས་ལུགས་དག་དམངས་ཚོར་དུ་ཁྱབ་པ་བཅས་ཀྱི་ཤུགས་རྒྱུན་གྱིས་སྤོང་གི་ནང་དོན་ལ་ཁ་གསལ་དང་། བོད་སེལ་བུའི་དུས་ཀྱི་མི་རིགས་ནང་འགལ་དང་ཕྱིའི་བཅོན་འཇུག་གྱི་རྒྱུ་བྱེད་ནས་འཇུག་ཚོར་རིམ་པར་བྱུང་བ། ས་སྤོང་བའི་རིང་རྒྱ་གར་གྱི་ཚོགས་རྒྱུན་རིག་པའི་གཞུང་བོད་དུ་བསྐྱར་བ་དང་བོད་ཀྱི་ཚོན་རིགས་སྤོང་ལག་ལེན་བྱུང་བ་བཅས་ལྟེ་ནང་གི་རྒྱ་རྒྱུན་དུ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་འཛམ་གླིང་དུ་ཆེས་རིང་བའི་ལོ་རྒྱུས་སྟོན་ཚོས་རིང་མོ་འདི་བྱུང་བ་ཡིན། ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་ཁྱབ་པ་དེ་ཡང་ལུས་ལྷན་གྱི་གནས་སྤོང་དང་འཐབ་འཇུག་གི་འཚོ་དངོས་ལ་འབྲེལ་ནས་ཡོད་པ་ཞིག་མིན་པར་ཚོས་སྤོང་ཁོ་ན་ཚམ་ལ་ངེས་བཟུང་ན་ཆེད་མཁས་མང་པོའི་སྟོན་ཚོགས་ཀྱང་ཁས་མ་སྤོངས་པ་ཡིན། ས་གནས་ཞིག་དབང་དུ་སྤོང་བའི་དབང་བོ་ཞིག་ལ་སྤོང་བཏང་མ་ཡིན་པའི་ཚོན་རིག་སྤོང་རྒྱ་རྒྱུས་ཀྱི་འཇུག་ཚོར་དང་སྤོང་དང་སྤོང་འདོགས་ལ་བརྟེན་ནས་སྤོང་དཔེ་བརྒྱ་ཕྱག་ལྷག་བྱུང་བ་ཡིན། དེ་ནི་ནང་ཚོས་ཁྱབ་བསྐྱགས་ཀྱི་ལག་ཆར་གྱུར་བ་མིན་ལ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་རིགས་གཞན་གྱི་དང་ལེན་བྱེད་པ་ཞིག་ཀྱང་མིན། 《གོ་སར་སྤོང་》 ནང་དུ་འཇུངས་སྐོར་ནས་འགོ་བརྒྱུགས་ཏེ། ཕྱོགས་བཞིའི་དག་བཞི་དང་རྗོང་ཆེན་བཅོ་བརྒྱད། ལམས་གསུམ་བདེ་བཀོད་སོགས་ཞིབ་པར་ནང་དོན་ལ་བཟུང་ཡོད་ཆོ། ད་གཞོན་ལོ་རྒྱུས་སྟོན་ཚོས་ཀྱི་གོ་དོན་དང་དགོ་མཚན་སྤོང་ཚོགས་པ་ཡིན་སྟེ། གོ་སར་ཆེད་མཁས་པ་འོར་བུ་དབང་ལྷན་གྱིས་ “ཕོ་སྤོང་བའི་དུས་སུ་སྤོང་དགོ་ཞེས་བྱུང་གིས་སྤོང་བའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དགོས་”

མཁོར་དམིགས་ཉེ་མི་རབས་ནས་མི་རབས་སུ་ངག་ནས་ངག་ཏུ་བརྒྱུད་པའི་གེ་སར་རྒྱུད་ཉིད་ཐོག་མར་ཡི་གེར་བཀོད་པ་མ་ཟད། འཇུ་
 མི་ཕམ་སོགས་ཀྱིས་གེ་སར་རྒྱལ་བོ་ནང་བའི་བཟུན་སྲུང་དུ་བཀུགས་སོ།^③ ” ཞེས་པར་གླིང་རྒྱུད་ནི་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་དང་འབྲེལ་
 ཆེ་བས་འདབས་འབྲེལ་མི་རིགས་ནང་ལུལ་དུ་ཁྱབ་མིན་ཟུར་ཙམ་ཤེས་ཤུབ། གླིང་རྒྱུད་གི་ཕྱོགས་བཞིའི་དབྱུང་བཞི་ལས་སེར་བོ་ཉོར་དེ་
 གཙོ་བོ་སོག་བོ་དང་འབྲེལ་ཆེ་ཞིང་། འཇང་ནི་དེང་གི་ཡུན་ནན་རྒྱ་ཞིའི་རིགས་འདི་ཡིན་པར་མཁས་དབང་དཔུ་དགོ་ཚང་གིས་
 གསུངས། ད་དུང་བོད་རྒྱལ་ཁྲི་སྲོང་ལྷེ་བཙུན་ (742-796) ཀྱི་རིང་གི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱང་དཔའ་བོ་གེ་སར་གྱི་མཛད་རྗེས་སུ་བསྒྲགས་ཡོད་
 པ་དཔུང་ཚོམ་དག་ལས་ཤེས། དེ་ན་འདབས་འབྲེལ་མི་རིགས་ནང་ལུལ་དུ་གེ་སར་རྒྱུད་འཆད་ཀྱིས་གྱི་སྲོལ་བྱུང་བ་ནི་མི་རིགས་ཀྱི་རིག་
 གནས་དང་ཆབ་སྲིད་སྟོབས་ཤུགས་སོགས་དར་པའི་དུས་ཀྱི་མཚོན་བྱེད་དུ་འགྲོ་བ་ལས་ནང་ཚོས་བརྒྱུད་སྒྲོགས་དང་ཚོས་ལུགས་པའི་
 ཤུགས་རྒྱུ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱི་ཕྱོགས་སུ་དར་ཁུབ་སོང་བ་ཞིག་མིན་པ་ཤེས་ཤུབ། གཞན་ཡང་རང་རེའི་སྲོལ་རྒྱུད་རྒྱུད་འཛིན་བྱེད་མཁན་
 ཀྱི་ཁྲོད་དུ་གླིང་རྒྱུད་འཆད་ཀྱིས་འཛིན་བྱུང་འཛིན་པས་ཀྱང་རྟོགས་ཤུབ་པོ།

གཉིས་པ། རྒྱུད་དཔེ་དག་མིན་མང་པོ་ཐལ་དྲགས་པར་འབྲེམ་སྡེལ་བྱེད་པ།

《གེ་སར་རྒྱུད་》 ནི་གླིང་གེ་སར་དང་ཡང་རྒྱལ་དམ་པ་མི་བདུན་གྱི་གཙོ་བྱེད་པའི་དཔའ་བོ་མང་པོའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཕུང་བོ་ཆེན་
 པོ་ཞིག་ཡིན། དེ་མ་ཟད་ལོ་རྒྱུས་སྟན་ཚོམ་རིང་མོ་འདི་ནི་བོད་ཀྱི་དམངས་ཁྲོད་རིག་གནས་ཀྱི་ཚབ་མཚོན་དང་སློབ་གྲོས་ཀྱི་ཉིང་བཅུད་
 ཡིན་ལ། འཛམ་གླིང་གཟུགས་འདས་ཤུལ་བཞག་རིག་གནས་རྩ་ཆེན་ཁྲོད་དུ་འོད་སྟོང་ལམ་མེར་འཚོར། ལོ་རྒྱུས་སྟན་ཚོམ་གནའ་བོའི་ཞི་
 ལའི་《ཡེ་ལེ་ཡུ་ཐེ》 དང་རྒྱ་གར་གྱི་སྟན་ཚོམ་རིང་མོ་《མ་ཉ་ཉ་ར་ཉ་》 གཉིས་ཀྱི་གྲངས་ལས་ཀྱང་ལྗང་འབྲུམ་གྱི་མང་བ་ཆེད་མཁས་
 མི་སྤྲས་ཁས་ལེན་དང་བདེན་དབང་ཐོབ། རྒྱུད་དཔེ་གྲངས་མང་བ་དང་རྒྱུད་མཁན་ཡིན་མིན་གཉིས་ཀའི་ངག་ནས་གེ་སར་རྒྱལ་བོའི་
 མཛད་རྗེས་སམ་གཏམ་རྒྱུད་རགས་ཚམ་འཆད་ཤུབ་པ་ལས་བརྩམས་རྒྱུད་ལྟ་བུའི་མི་སྤྲ་རྟོགས་བཟོ་མིན་པ་ཤེས་ཤུབ། བོད་སིལ་བུའི་
 དུས་སུ་ཁམས་དང་ཨ་མདོ་གཙོ་བྱེད་པའི་མི་སྡེ་མགོན་མེད་དག་གི་སྡེ་འབྲིད་དེ་བཙན་པོའི་གཉའ་ནས་གཞོན་པ་དང་། གཉོམ་རྒྱུད་
 འདབས་ནས་སློང་བའི་ལས་དེ་ཡང་ནང་ཚོས་ཀྱི་དགོངས་དོན་དང་འགལ་མེད། ས་མིང་རྒྱ་མིང་དང་ཡུལ་གྱི་མི་སྡེ་ལ་ད་ལྟའི་བར་གླིང་
 ཏུ་ཞེས་པའི་ཐ་སྟངས་ཆགས་ཡོད་པར་གཞིགས་ན་རྒྱུད་དེ་ཡང་ང་ཚོའི་ངོས་འཛིན་ལྟར་ཁ་མཁས་འགས་བཙོས་པ་ཞིག་མིན་ལ། ཉེ་མ་
 གཏོར་ན་རྒྱུད་ཤོད་ཅེས་པའི་ཡིག་རྩིས་པའི་བཤད་ཚུལ་ལས་སད་དགོས་པ་ཡིན། དེ་ན་གང་ཞིག་གེ་སར་རྒྱུད་གི་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་
 འགག་རྒྱུན་དུ་གྱུར་བ་ཡིན་ཞེས། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་བདེན་པ་འདི་དག་གི་ལས་རང་སྟེང་གི་འོར་འབྲུལ་དང་ལམ་གོལ་དུ་སོང་བར་ཕྱི་མིག་
 བྱེད་དགོས་པ་ཡིན། དཔེ་སྟོན་གི་བཙོན་པ་རྒྱུད་ལ་རྟོག་དུ་ལ་འགོ་འཁོར་བ་དག་ནི་གང་ཞིག་ཚད་ལྡན་དུ་འཛིན་པའི་སློབ་དང་བལ་བས་
 བབ་ཚལ་གྱི་གཏམ་ཡང་དག་དུ་འཛིན་པའི་སྐབས་ཀྱང་ཡོད་སྲིད་པས་ཆེད་མཁས་པའི་དཔུང་ཚོམ་དང་འབྲེལ་ཉེ་རང་གི་བསམ་ཚུལ་
 ཚམ་བརྗོད་ན། གཅིག་ཆབ་འགག་ཉ་མགོན་གྱིས་ “བབས་རྒྱུད་མཁས་ཅན་ཚེ་རིང་དབང་འདུས་ཀྱི་གསུངས་པ་ལྟར་ན། ད་ལྟ་འཆད་
 པའི་གླིང་གེ་སར་རྒྱལ་བོའི་རྒྱུད་ལ། རྒྱུད་འཆད་འཛིན་བཟོ་བའི་དཔེ་དཔྱད་ལྟར་ན། རྒྱུད་འཆད་འཛིན་བཟོ་བའི་དཔེ་དཔྱད་ལྟར་ན། རྒྱུད་འཆད་
 186ཡོད་ལ། ད་ལྟ་དངོས་སུ་འབྲེམ་སྡེལ་བྱས་པ་དེབ་70ལྟར་ཡོད་སྟེ། གླིང་གེ་སར་རྒྱལ་བོའི་རྒྱུད་ལ་ཁག་བརྒྱ་ལྟར་ཅིག་ཡོད་པར་མ་
 ཟད། ད་ལྟ་ད་དུང་རྒྱུད་གསར་པ་ཚོམ་བཞིན་ཡོད། འདི་ནི་འཛམ་གླིང་གི་བྱུང་བརྗོད་སྟན་པའི་གཞན་ལ་མེད་པའི་ཁྱད་ཚོས་ཤིག་
 རེད།”^④ ཅེས་གསུངས་པ་ལས་རྒྱུད་དཔེ་སྤྲ་མང་བ་དང་རྒྱུད་མཁན་གྲངས་མང་བ་ནི་མིག་མཐོང་ཡིན་ལ། གསར་ཚོམ་དང་འབྲེམ་སྡེལ་

བྱེད་བཞིན་པ་ནི་དོན་དངོས་ཡིན། འོན་ཀྱང་དེ་ཡི་དགོ་སྐྱོན་ལ་དབྱུང་བ་མཛད་ཚེ་དེ་ལས་ཀྱང་གལ་ཆེན་ཡིན་པ་མཐོང་ཐུབ།

གཉེས། གཞན་ཡང་གཙོ་བོ་དོན་གྲུབ་དང་དབང་ཆེན་ཚེ་རིང་གིས་ “སྐྱུང་བ་ཚོས་བཤད་ཤེས་པ་དང་འབྲི་ཤེས་པའི་སྐྱུང་
དཔེ་སྟེ། བོད་རྫོངས་ནག་ཚུའི་བྱུང་མེད་སྐྱུང་བ་གཡུ་མན་གྱིས་རྫོང་ཆེན་18 དང་རྫོང་རྒྱུང་18བཤད་ཤེས། སྐྱུང་བ་ཆན་པ་གྲགས་པས་
སྐྱུང་མ་42བོད་རྫོངས་ནག་ཚུའི་སྐྱུང་བ་ཚེ་རིང་དག་འདུལ་གྱིས་སྐྱུང་དཔེ་63མཚོ་ཕྱོན་གྱི་སྐྱུང་བ་གྲགས་ཅན་ཚེ་རིང་དབང་འདུས་
གྱིས་སྐྱུང་མ་120མཚོ་ཕྱོན་མགོ་ལོག་གི་སྐྱུང་བ་གྲུ་རུ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་སྐྱུང་མ་112མཚོ་ཕྱོན་ཡུལ་ཤུལ་ལྷུལ་གྱི་སྐྱུང་བ་ཆན་པ་གྲགས་པས་
སྐྱུང་མ་152ཚེ་རིང་བསོད་ནམས་གྱིས་སྐྱུང་མ་158བཅས་བཤད་ཐུབ་ལ། ཁོ་ཚོས་བཤད་ཐུབ་པའི་སྐྱུང་པས་ཆེར་ལོ་རྒྱུས་སྟེང་ལྷུང་མ་
སྐྱོང་བའི་གསར་བ་རྒྱང་རྒྱང་ཡིན་པ། དེ་བས་སྤོང་གོ་སར་སྐྱུང་ནི་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་དང་འབྱུང་བཞིན་པའི་འཛམ་སྤོང་སྟེང་ཆེས་རིང་
པའི་དཔལ་བོའི་ལོ་རྒྱུས་སྟེང་ཆེས་རིང་མོ་ཞིག་ཡིན་པ་བསྟོན་དུ་མེད་པའོ།།^⑤ ” ཞེས་པ་ལས་སྤོང་སྐྱུང་ཆེད་མཁས་པའི་ཞིབ་འཇུག་གི་
འབྲས་བུ་གསལ་བོར་མཐོང་ཐུབ་མོད། འོན་ཀྱང་ 《གོ་སར་སྐྱུང་》 གི་རིག་པ་འདི་ཚན་རིག་དང་མཐུན་པར་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་ཐུབ་ན་
སྤོང་སྐྱུང་ལྷུང་སྐྱོབ་དང་རྒྱན་མཐུད་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་བུ་རྟེན་པ་ཡིན། ལོང་གི་ཕྱོགས་སྤོང་འདི་གཉེས་ལས་བོད་ཀྱི་ཆོས་རིག་ལོ་རྒྱུས་
འཕེལ་རྒྱས་སྟེང་གི་འདྲ་བའི་ཆ་ཞིག་སྟེ། ལྷུང་དོན་གཞན་ཞིག་མཐོང་ཐུབ་པ་ནི་འབྲུམ་རམས་པ་ཀྱན་བཟང་དོ་རྗེས་ “ཁོ་བོའི་ཕྱོང་ཆེས་
རགས་པ་ལྟར་ན། དུས་རབས་ཉི་ཤུ་བའི་ལོ་རབས་ལྔ་བཅུ་བའི་ཡར་ཕྱོན་ལ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་རྣམ་ཐར་དང་རྟོགས་བརྗོད་ཀྱི་མིང་
བཏགས་པ་རྒྱས་བསྐྱེད་ཚང་མ་ལ་རྣམ་ཐར་34ཡོད་པ་དང་། བསྟོན་འགྲེལ་གྱི་རྣམ་ཐར་8དང་། ཚོས་འབྱུང་དུ་བཀོད་པའི་རྣམ་ཐར་
11བཅས་སྤོང་པས་རྣམ་ཐར་53འོད་པ་ལོད་པའོ།། ཅེས་པའི་མཐའ་སྤོང་ལས་དམངས་ཁྲོད་ཁོ་ན་མ་ཡིན་པར་ཤེས་ཡོན་པའི་སྤེའི་ཁྲོད་
དུ་རང་གི་ཐུབ་མཐའ་དང་དབང་སྐྱུང་བའི་ཆེ་བ་བརྗོད་པའི་རྣམ་ཐར་དང་རྟོགས་བརྗོད་ཚོས་པ་གལ་ཆེན་དུ་འཛིན་པ་རེད། འདིར་
སྐྱུང་དང་རྣམ་ཐར་བསེས་པ་མིན་པར་གྲངས་ཀྱི་བསྐྱར་བ་ཅན་ཡིན། དེ་ན་ཁོ་བོའི་འདོད་ཚུལ་ནི་སྐྱུང་དཔེ་མང་པོ་ལྷུང་ཆེན་པོས་ མིག་
ལམ་དུ་བསྐྱར་བས་སྤོང་སྐྱུང་ཞིབ་འཇུག་གི་འཕེལ་རྒྱས་མཚན་མི་ཐུབ་ལ་བོད་པའི་ཤེས་ཡོན་པའི་ཁྲོད་དུ་དོ་སྣང་འབྱུང་མིན་དེ་ལས་
ཀྱང་བཤད་དཀའ་བ་ཞིག་ཡིན། ལྷག་པར་དུ་ལོ་ངོ་རྟོང་ཕྱག་འདས་པའི་མི་བྱ་ཞིག་གི་མཛད་རྗེས་ད་ལྟོ་བར་དུ་བྲིས་མི་ཚང་པའི་
དགོས་པ་མེད་ལ། མང་བ་ལས་དམངས་ཁྲོད་རིག་གནས་ཀྱི་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱང་མཚན་ཐུབ་པ་མིན། དེ་བཞིན་སོར་གནས་ལྷ་བྱ་ཞིག་ཡིན་
དགོས་པའི་ངེས་པའང་མེད། མིའི་རིགས་ཀྱི་འཚོ་གནས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་དང་བསྐྱུན་ནས་སྐྱུང་དང་ཡི་གེ་ཀྱང་ཡིག་རིགས་གཞན་ལ་
འབྲེལ་འདྲིས་བརྒྱུད་གོང་འཕེལ་དང་འབྱུང་སྟེན་བྱུང་། དེ་ན་ 《གོ་སར་སྐྱུང་》 ནི་ཅེའི་ཕྱིར་བོད་ཀྱི་རིག་བརྒྱུད་གཏེར་མཛད་དུ་གྲགས་
པ་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་ཁྲོད་དུ་ལོ་ངོ་རྟོང་ཕྱག་ལྷག་གི་བོད་སྐད་པའི་འབྲོག་པའི་འཚོ་བ་གཙོ་བོར་དཔལ་སྤོང་སྐྱུང་འཛིན་བྱེད་ཡོད་
པ་དང་རིག་གནས་ཀྱི་ཕྱོགས་སོ་སོ་བསེད་བཀོལ་དུ་བརྗོད་བྱའི་ཆོག་ཟེན་ལ་ཐོན་ཐུབ་ཡོད་པས་ཡིན། ཤེས་ཡོན་པའི་ལས་ཀ་ནི་ཞིབ་
འཇུག་ཐབས་ལམ་གསར་བ་སྐྱུང་དེ་བོད་ཀྱི་འདས་སོང་གི་སྤོང་འབྱོར་རིག་གསུམ་ལ་སྤོང་ཆོག་ཚད་ལྡན་འགོད་པའི་ཡིག་ཆར་སྐྱོད་
ཆོག་པ་དེ་ཡིན། ལོང་དུ་སྐྱུང་དཔེ་སྟེ་མང་པོ་མིག་ལམ་དུ་བསྐྱར་བ་ཅན་གྱི་ཨེ་བདེན་སྟེང་པའི་དྲི་བ་ཞིག་དང་སྐྱུང་ཀྱང་བཤད་མ་སྐྱོང་
བའི་གསར་རྒྱང་ཞེས་པས་རང་ཤུགས་སྐྱུང་ལ་དུབ་ཞིག་དང་སེམས་ལྷལ་ཞིག་འབྱུང་ངོ་། །

ཁོ་བོས་སྤོང་སྐྱུང་ལ་ཞིབ་འཇུག་གི་མིང་ཅན་ལུང་བའི་ལོ་འདི་དག་གི་ནང་དུ་འབྲུམ་རམས་པ་སྟན་ཤུལ་རིན་ཆེན་དོ་རྗེས་
“ཚོས་པ་པོས་ཡིག་ཆར་གི་དབྱུང་གཞི་མང་པོ་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པའི་རྣང་གཞིའི་སྟེང་། ལྷག་པར་དུ་གོ་སར་སྐྱུང་གི་དཔེ་རྟེན་111གི་པར་
གཞི་ཐུན་མིན་ལ་དབྱུང་བ་དང་འགྲེལ་བ་གཏོང་བའི་མོ་གནང་སྟེ། དེའི་ཁྲོད་ཀྱི་སྟོན་རྒྱུན་གྱི་གོ་སར་སྐྱུང་གི་དཔེ་རྟེན་35ལ་གྲུང་

བསྐྱེད་པའི་ཞུགས་པ་དང་། “གུ་སར་སྐྱེད་ཅི་བམ་པོའི་གྲངས་ཀ་མང་བས་སྐད་གྲགས་ཆེ་བ་ན། ཐོག་མར་པར་གཞི་རིག་པའི་ཐང་
 བས་སྐྱེད་དཔེ་སོ་སོའི་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་དེ་གསལ་བོ་བྱས་ན། ད་གཞིན་ཕྱོགས་ཡོངས་ནས་གུ་སར་སྐྱེད་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པའི་མ་ལག་
 ཅིག་ཆགས་ཐུབ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་མིན་དོན་དང་ཚོགས་གཉིས་ཀའི་ཚོགས་ཆེ་བ་མ་ཟད། ཞིབ་འཇུག་གི་འབྲས་བུ་མ་དག་པའམ་ལྟ་ཚུལ་
 སློན་ཅན་འབྲུང་ནའང་ཐང་། དེའི་མི་ཚད་གུ་སར་སྐྱེད་ལ་ཞིབ་འཇུག་གནང་འདོད་ཀྱི་སློབ་མ་སོགས་ལའང་དབྱ་བ་སྐོར་ཐེབས་ནས་
 ལམ་ལོག་ཏུ་བྲིད་ནའང་ཐང་། ༧” ཞེས་པ་ལས་སྐྱེད་དཔེ་དཔར་འབྲེལ་གྱི་ཚད་ཡང་མཐོང་། ལར་སྐྱེད་གི་ལུས་ཀྱི་ལྷན་སྐྱེད་དང་
 ཚོག་གི་ཐེབ་སྐྱོར་སོགས་ཡང་ཡང་འཆད་པས་བྱང་བར་གྱུར་ཆོ་སྐྱེད་དཔེ་རེ་འགོ་ཤོར་ལ་མི་ཐོན་པའི་ངེས་པ་མེད། དུལ་ཤུལ་གྱི་ཆེད་
 ལས་པ་རྒྱན་པ་ཞིག་གིས་གསུངས་དོན། (ད་ལྟ་བོད་ཁྱི་གོང་ཆེ་བས་སྐྱིན་བདག་ཆེན་མོ་ཞིག་གིས་སྐྱེད་བ་ཞིག་བཀུག་ནས་བྱིའི་སྐྱེད་ཞིག་
 སེའ་ཏུ་བཅུག་པས་ཚོང་རྒྱགས་པར་ཕན་ཐོགས་ཆེ་བར་འདུག) ཟེར་བའི་དགོད་སྒོ་བ་ཞིག་ཀྱང་ཐོས་པ་ལས་དེ་དག་ནི་སློན་གུ་སར་
 སྐྱེད་དུ་བྱུང་མེད་པའི་གསར་རྒྱུད་གི་ཁོངས་ ཞིག་ཨེ་ཡིན་སྟེ། གཞན་ཡིག་ཚོགས་མང་བར་དོགས་ནས་མང་དུ་མི་སྐྱ་བ་དང་རང་གི་
 འདོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་དབྱུང་གཞི་ཞིག་དོ་སློང་དང་བཅས་གོས་སུ་འདེབས་པར་བྱ་སྟེ། སྐྱོན་ཤུལ་རིན་ཆེན་དོ་རྗེས་སྐྱེད་དཔེ་སོ་
 རྗེས་སུ་སྐྱེད་པའམ་ལྟ་སྟེ། (1)སྐྱེད་དཔེ་ཐུ་མ་གསུམ། (2)སྐྱེད་དཔེ་བར་མ་ལ། (3)ཕྱོགས་བཞིའི་དབྱ་བཞི། (4)རྒྱུ་ཆེན་
 བཅོ་བརྒྱུད། (5)སྐྱེད་དཔེ་བྱི་མ་གཉིས། (6)ཟུར་བཀོད་གསུམ་བསྐྱོར་པས་སྐྱེད་དཔེ་སོ་རྗེས་རིམ་པ་བྱེས་ཡོད་པ་དང་། སྐྱེད་ཡིག་འདི་
 དག་གིས་སྐྱེད་སྐྱེད་གི་བརྒྱུ་ཚུལ་གཏམ་རྒྱུད་གྱི་གོ་རིམ་སོགས་མཚོན་མི་ཐུབ་པ་མེད་པས་སྐྱེད་པའི་རིགས་ཀྱི་ཁྱད་
 འཕགས་ཡོན་ཏན་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པ་ལས་གཞན་ད་ལྟ་བུར་གཞི་མི་འདྲ་བ་མང་བོ་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད་པའི་ནང་ནས་གང་ཞིག་ལེགས་
 པའི་རིགས་བདམས་ཤེས་དགོས་པ་གསལ་ཆེན་ཡིན། སློང་མན་ཁོ་བོའི་འདོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པས་ན་ཞིབ་འཇུག་པའི་ལྟ་ཚུལ་ཀུན་གྱི་
 ཚབ་བྱེད་དུ་གང་ལ་འགོ། འོན་ཀྱང་སྐྱེད་སྐྱེད་ཞིབ་འཇུག་དང་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་དབྱུང་གཞིའི་ཡིག་ཆ་གསལ་ཆེན་ཞིག་ཏུ་འཇུག་པས་སློ་
 རྒྱུ་རང་དང་མཉམ་པར་ཕན་པའི་ཨེ་ཐོགས་སྟེ་མ་དང་ལྟ་ཚུལ་ཅམ་བཏོན་པ་ཡིན་ནོ། །

མཇུག་བསྐྱེད་པའི་གཏམ།

བོད་རིག་པའི་ཞིབ་འཇུག་གི་གནས་བབ་ལྟར་བས་རྗེ་རྒྱས་རྗེ་ལེགས་སུ་འགོ་བའི་དུས་དང་བསྐྱེད་ནས་བོད་པའི་ཤེས་ཡོན་
 པའི་འགན་ཁུར་དང་དགོ་མཁོ་ཡང་ལྡན་ལས་ལྡན་འགྲུང་གིས་རྗེ་བཟང་འགོ་བཞིན་ཡོད། དེ་མིན་རིག་གནས་གང་ཞིག་གཞན་ལ་
 བརྒྱུད་སློབ་དང་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ཁར་ཆེད་ལས་པ་དང་ཞིབ་འཇུག་པའི་འགན་ཁུར་ལྡན་བར་ལྷེ་ཏུ་འགོ་བའི་རང་གི་རིག་གནས་ལ་
 ཤ་ཆ་དང་བདག་སློང་བྱེད་པའི་རྟགས་མཚན་ཞིག་ཀྱང་ཡིན། དམན་རྒྱུང་ཁོ་བོས་རང་གི་བཞོ་བའི་སྐལ་དུ་གྱུར་བའམ་དང་ཞེན་གྱི་
 དབང་དུ་གྱུར་བའི་གུ་སར་རིག་པ་འདི་ཡང་བོད་རང་གི་མཁས་པའི་སྣེ་འཁྲིད་དང་ཡང་དག་པའི་ཞིབ་འཇུག་གི་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་
 བྱ་ཞིག་ལ་རེ་སྟེགས་བྱས་པ་མཁས་པ་ཁྲེལ་བའི་གཏམ་དུ་འགྲུང་ནའང་སློབ་སྦྱོང་གི་སྦྱོང་རྟོགས་ལས་འཕྲོས་པའི་དབྱུང་བ་འདི་སྟེལ་བ་
 ཡིན། 《གུ་སར་སྐྱེད་》 གི་རིག་པའི་སྤྱི་ཁོག་ཅམ་ཞིག་ཤེས་ན་འདོད་པའི་ཉམས་ལེན་པ་ཚོར་དོ་སློང་དང་། སྐྱེད་སྐྱེད་ཞིབ་འཇུག་གི་ལམ་
 ཁ་ཡང་དག་པ་ཞིག་ཏུ་འགོ་བའི་ལྟ་ཚུལ་འདོན་པ། .. སློབ་སུ་རང་ཅག་མི་རིགས་འདིའི་དམངས་ཁྲོད་ཀྱི་ཤེས་རབ་དང་། དུལ་གྱི་ཤེས་
 བྱ། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དྲན་པ། ས་སྐད་གཙང་མའི་ཁྲུང་འདེགས་བྱེད་ཀྱི་ཤིང་རྟ་རྟ་བྱ་སྟེ་གུ་སར་སྐྱེད་གི་བརྒྱན་པ་འདི་མ་ཉམས་ལུན་རིང་དུ་
 དར་ན་ཅི་མ་རུང་སྟེ་མ་པའི་ཀུན་སློང་རྣམ་པར་དག་པས་རྒྱུད་བརྒྱལ་པ་དང་” ⑧ བཅས་ཏེ་ཁོ་བོའི་སྐྱེས་སྐྱེད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དམན་

བྱང་ལྷོ་ཐག་གིས་བྲིས་པ་འདི་ཡང་ནོར་འཁྲུལ་གང་མང་ཡོད་པར་སྐྱེ་མི་དགོས་པས་དགོངས་འཆར་ལྷན་འདོན་ཡོད་པར་བྱའོ

མཆན་འགྲེལ།

- ① 《བྱང་ལྷོ་བོད་བཙན་པོའི་དུས་ཀྱི་རིག་གནས་དབྱུང་སྐོང་ཚོགས་འདུའི་དབྱེད་ཚུལ་ལྟོགས་བསྐྱེད་ལ།》 རྫོང་པ་བཀའ་ཤིས། ཀན་སུའུ་མི་རིགས་དབེ་བསྐྱེད་ཁང་། 2009.12 P327
- ② 《གོ་སར་རྒྱང་གི་རྟོག་སྐོང་ལ་རགས་ཚམ་དབྱེད་པ་》 གྲུང་པོའི་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་1990ལོའི་དེབ་གཉིས་པ།
- ③ 《རྒྱང་རྒྱུད་དང་སྐོང་རྒྱང་རིག་པའི་རྣམ་བཤད་》 རོར་བུ་དབང་ལྷན། མི་རིགས་དབེ་བསྐྱེད་ཁང་། 2012. 5 P205
- ④ 《སྐོང་གོ་སར་རྒྱལ་པོའི་རྒྱང་གི་ཁྱད་ཚུལ་གཙོ་བོ་འགའ་བཤད་པ་》 ཆབ་འགག་རྟ་མགྲིན། གྲུང་པོའི་བོད་རིག་པ། 2006ལོའི་དེབ་གསུམ་པ། P74
- ⑤ གཙོད་པ་དོན་གྲུབ་དང་དབང་ཆེན་ཆེ་རིང་གི་ 《སྐོང་གོ་སར་རྒྱལ་པོའི་རྒྱང་གི་ལོ་དོན་དང་ཁྱད་ཚུལ་མདོ་ཚམ་བརྗོད་པ་》 《གྲུང་པོའི་བོད་རིག་པ། 》 2007ལོའི་དེབ་དང་པོ། P67
- ⑥ 《གོ་སར་རྒྱང་གི་ས་མིང་ཞིབ་འཇུག་》 ལྷན་ཁུལ་རིན་ཆེན་དོ་རྗེ། གྲུང་པོའི་བོད་རིག་པ་དབེ་བསྐྱེད་ཁང་། 2011. 6 P1
- ⑦ 《གོ་སར་རྒྱང་གི་ས་མིང་ཞིབ་འཇུག་》 ལྷན་ཁུལ་རིན་ཆེན་དོ་རྗེ། གྲུང་པོའི་བོད་རིག་པ་དབེ་བསྐྱེད་ཁང་། 2011. 6 P53
- ⑧ 《རྒྱང་རྒྱུད་དང་སྐོང་རྒྱང་རིག་པའི་རྣམ་བཤད་》 རོར་བུ་དབང་ལྷན། མི་རིགས་དབེ་བསྐྱེད་ཁང་། 2012.5 P790

《ཀན་སུའུ་མི་རིགས་དགོངས་འཆར་ཚན་ཉིད་ཀྱི་རིག་གཞུང་དུས་དེབ་》 ལས་དངས།